

КОНЦЕПТ «ІНТЕЛЕКТУАЛІЗАЦІЯ ПЛАНЕТАРНОГО СВІТУ» У КОНТЕКСТІ ФІЛОСОФСЬКОГО ПІЗНАННЯ

© ЧЕН ЦІ

Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова (Київ, Україна)

E-mail: chen.qi.ua.888@gmail.comORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-7711-0561>*Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова 01601, Київ, вул. Пирогова, 9
National Pedagogical Dragomanov University 01601, Ukraine, Kyiv, Pyrohova str., 9*

Анотація

Постановка проблеми. Незважаючи на досить широкий спектр підходів до вивчення інтелекту людини та її ролі у суспільстві, від сфери науки, освіти, культури і виробництва, не можна не звернути увагу на достатньо вузьке і прагматичне розуміння цього явища. А дослідження явища інтелектуалізації та її наслідки для світової спільноти, взагалі, випадає з поля зору дослідників. **Останні дослідження та аналіз публікацій.** Увага дослідників гуманітарного профілю, що концентрують свою увагу на освіті і вихованні особистості концентрується на вивченні: 1) інтелекту як психолого-педагогічної категорії; 2) інтелектуальної культури у навчанні і розвитку; 3) закономірностей інтелектуального розвитку особистості; 4) аспекти інтелектуальної діяльності як необхідного компоненту формування інтелектуальної культури; 5) моделюванні інтелектуально-розвивального навчання у системі професійної підготовки. **Мета статті** – обґрунтування філософського сенсу явища інтелектуалізації планетарного світу. **Завдання дослідження:** 1) визначити структуру концепту «інтелектуалізації планетарного світу» та проаналізувати сутність його елементів; 2) обґрунтувати смислогенез, як певну геологічну силу, що підтверджує інтенсифікацію інтелектуалізації планетарного життя; 3) зробити припущення про результат інтелектуалізації планетарного світу. **Основна частина статті.** Сучасна людина охоплена тотальною інтелектуалізацією, яка зачіпає усі сторони її буття і «вписує» її у Всесвіт. «Інтелектуалізація» має різне визначення і пов'язується із посиленням чи привнесенням інтелектуального початку. Основою для інтелектуалізації є «інтелект» людини, як продуценту інтелектуальної енергії і інтелектуальної дії, який породжується процесами внутрішньої діяльності людини. Визначено, що інтелектуалізація планетарного світу відбувається за рахунок опанування людиною смислогенезу завдяки чому збагачується інтелект пересічної людини і Колективної особистості і відбувається перехід біосфери в ноосферу. Людина та її колективні об'єднання, як носії первинного і колективного інтелекту, виявляються головною рушійною силою еволюційного саморозгортання планетарного світу. Таким чином, планетарний світ у ході інтелектуалізації визріває і опиняється на порозі соціальної сингулярності. **Висновки дослідження.** Доведено, що для дослідження інтелектуалізації планетарного світу необхідно концентруватися на: смислогенезі; людині, як носії і продуценті інтелектуальної енергії, що видозмінює планетарний світ; зміні зовнішнього середовища, де матеріалізується інтелектуальна енергія людини. Інтелектуалізацію планетарного світу ми розглядаємо як геологічне явище, яке, з одного боку, ґрунтується на природних або атрибутивних властивостях людини, як представника розумної живої природи, а з іншого, ґрунтується на здатності людини породжувати, відтворювати і розвивати соціальний світ завдяки власній інтелектуальній діяльності.

Ключові слова: смислогенез, людина, мозок, мислення, інтелект, інтелектуальна енергія, інтелектуальна діяльність, інтелектуальна культура, інтелектуалізація, соціальний світ

Постановка проблеми. Дослідження явища інтелектуалізації сьогодні актуалізовано з тієї причини, що планетарний світ у своєму еволюційному розвитку переходить від індустріальної до інформаційної цивілізації. Цей перехід супроводжується підвищенням впливу інтелекту людини на усі стратегічні і поточні справи світової спільноти. Незважаючи на досить широкий спектр підходів до вивчення інтелекту людини та її ролі у суспільстві, від сфери науки, освіти, культури і виробництва, не можна не звернути увагу

на достатньо вузьке і прагматичне розуміння цього явища. Навіть, більше того, інтелектуалізація, як, так званий, геологічний процес, що змінює будову, історію розміри соціальних процесів, та його наслідки для світової спільноти, взагалі, випадає з поля зору дослідників.

Аналіз стану дослідження проблеми: сьогодні до інтелекту людини її інтелектуальної діяльності, прикута увага психологів і педагогів, економістів, менеджерів й інших фахівців соціальної сфери. Вони вбачають в ньому додаткове

джерело підвищення ефективності виробництва або фірми, і можливість модернізувати систему освіти під потреби інформаційної доби.

Увага дослідників гуманітарного профілю, що концентрують свою увагу на освіті і вихованні особистості концентрується на вивченні: 1) інтелекту як психолого-педагогічної категорії; 2) інтелектуальної культури у навчанні і розвитку; 3) закономірностей інтелектуального розвитку особистості; 4) аспекти інтелектуальної діяльності як необхідного компоненту формування інтелектуальної культури; 5) моделюванні інтелектуально-розвивального навчання у системі професійної підготовки.

Економісти та менеджери, у свою чергу, зацікавлені у ефективному використанні інтелектуального капіталу, ресурсу, потенціалу з метою отримати максимальний прибуток від людини у сфері виробництва. Щоб взяти під контроль інтелектуальну складову виробничої фірми запроваджуються концепції менеджменту на кшталт «управління знаннями», «управління соціальним капіталом», «управління інформаційними ресурсами» тощо. При цьому вищенаведені категорії, як правило, вживають у якості синонімів.

Метою статті є розкриття філософського сенсу концепту «інтелектуалізація планетарного світу». Даний концепт утримує усю сукупність відносин явища – від філософського визначення генезису, сутності, змісту, форм буття і організаційних рівнів до механізму дії і ролі людини у цьому явищі.

Це важливо, оскільки саме логічне й глибоке вивчення даного явища є сутність і мета будь-якого філософського дослідження. Тому його результати є саме та сила – вивчення смислу слів і концептів, – за допомогою якого філософія впливає на науку взагалі. При цьому «...філософія тим і відрізняється від всіх інших областей людської культури, що дозволяє говорити про такі поза межні речі, торкатися проблем, які іншими дисциплінами – за визначенням – не братимуться навіть до розгляду» – цілком слушно зазначає І.О. Бескова у праці «Эволюция и сознание: когнитивно-символический анализ» [1, с. 3]. Це вкрай важливо, оскільки філософський образ даного явища буде вихідним пунктом для подальшого його вивчення конкретними науками, у першу чергу гуманітарного профілю.

Завдання дослідження: 1) визначити структуру концепту «інтелектуалізації планетарного світу» та проаналізувати сутність його елементів;

2) обґрунтувати смислогенез, як певну геологічну силу, що підтверджує інтенсифікацію інтелектуалізації планетарного життя; 3) зробити припущення про результат інтелектуалізації планетарного світу.

Методологія дослідження: матеріал побудований на принципах синергетики про причинно-наслідковий зв'язок розгортання концепту «інтелектуалізація планетарного світу». А також з використанням методів аналізу, синтезу, логіки та узагальнення. Для досягнення мети дослідження була проаналізована наукова, довідникова, тлумачна література щодо інтелекту людини, процесу інтелектуалізації, планетарного світу та його саморозгортання.

Виклад основного матеріалу. Вихідним пунктом аналізу предмету даного дослідження є теза, словосполучення, «інтелектуалізація планетарного світу». Воно має всього три складових, а саме: «інтелектуалізація», «планетарний», «світ». Звернемо увагу на те, що «інтелектуалізація», як будь-який процес, має власні параметричні характеристики. Серед яких важливими є: джерело походження, рушійна сила, протиріччя, нарешті, зміст і напрям саморозгортання, темп пульсації (розвитку або еволюції), а, головне, він має заявити про себе результатом. Інакше кажучи, процес завжди має завершуватись матеріалізацією у продукт або певну сукупність продуктів.

Аналіз почнемо зі словосполучення «планетарний світ». На наш погляд, головним елементом є поняття «світ», оскільки прикметник «планетарний» орієнтує нас у просторі, тобто, мова має йти про «світ» у просторі нашої планети. Глибину предметного поля дослідження визначає поняття «світ». Даний термін не є широко вживаним у довідковій філософській літературі, особливо останніх часів. У той же час його треба сприймати у даному дослідженні, як максимально широке поняття, що вбирає у себе усе, що належить до планетарного ареалу, тобто, усе чого може торкатися інтелектуалізація. Тут орієнтировку нам надає В. Водоп'янов, який зазначає, що «картина світу ... формується навколо трьох основних тем: розум, природа і прогрес» [6]. Це означає, що у предметне поле даного дослідження потрапляє фактично усе, що знаходиться у планетарному соціальному просторі.

Маємо наголосити, що термін «світ» відрізняємо від, так званої, «другої природи», оскільки остання має місце в будь-якому куточку Космосу. Вона, друга природа, є продуктом функціонування розумної речовини, а світ – не тільки

продукт людської діяльності. Це означає, що другу природу ми розглядаємо як таке поняття, що ширше за поняття «соціальний світ». Отже, планетарний соціальний світ ми розглядаємо, вслід за Ю. Бех, як «продукт, до якого входить не тільки вироблення в ході матеріального виробництва матеріальних багатств, а й накопичення в ході духовного виробництва смислів – з одного боку, а з іншого, – як процес цілераціональної взаємодії людей у ході творення й відтворення свого родового життя» [2, с. 19].

Зміст предметного поля даного дослідження визначається терміном «інтелектуалізація», що розглядається нами як природний процес геологічного походження. Ясно, що для його з'ясування треба опанувати поняттям «інтелект». Ось тут і починаються справжні семантичні складності, оскільки у літературі термін трактується по-різному. Не рідко такі поняття, як «ум», «мозок», «свідомість», «розум», «інтелект» та деякі інші вживаються як синоніми.

Спершу визначимо сутність терміну «інтелектуалізація», основою якого є «інтелект». У різних тлумачних словниках це визначення представляється як: перш за все, процес дії – посилення інтелектуального початку [10]; підвищення інтелектуального рівня, посилення ролі інтелекту в протіканні будь-яких процесів [11]; посилення будь-яких процесів шляхом привнесення інтелектуального початку [3]. Отже, якщо звернути увагу на вищевикладене і додати до наведених висновків трактування поняття «інтелектуалізація», що наведені у низці поширених словників, наприклад, Академічному Орфографічному, Українсько-польському, то це «процес, проникнення інтелектуалізму в життя людей, насичення його розумовою діяльністю» [8].

Інші дослідники інтелектуалізацію трактують як « процес розвитку знань і здібностей людей до сприйняття і породження інформації, що закономірно обумовлює підвищення інтелектуального потенціалу суспільства, включаючи можливість використання засобів штучного інтелекту» [7, с. 83]. Таким чином, предметом дослідження є процес інтелектуалізації сфери життєдіяльності людини у планетарному вимірі, у предметне поле якого входять й інші компоненти. Серед таких людина, як продуцент інтелектуальної енергії і інтелектуальної дії. Саме вона породжує процес інтелектуалізації, наповнює його змістом, вибираючи ті чи інші форми матеріалізації власної інтелектуальної енергії.

Тут є суттєві перепони на шляху дослідження процесу інтелектуалізації планетарного світу. По-перше, оскільки цей процес є геологічним за походженням, то ми штучно відкидаємо участь у ньому інших носіїв інтелекту – живі організми, які безумовно, у свій спосіб насичують планетарний світ продуктами власного інтелектуального походження. А беремо до уваги тільки інтелектуальну активність людини, як самого потужного джерела інтелектуальної енергії. По-друге, навіть на рівні людини інтелект та його властивості залишаються маловивченими. Це визнають усі науковці – від нейролінгвістів і нейробіологів до квантових фізиків, що стикаються з вивченням його на сучасному рівні.

Це означає, що у ході соціально-філософського аналізу ми можемо прослідкувати тільки узагальнюючий вплив інтелектуального процесу на динаміку розвитку інтелекту особистості людини і стан планетарного соціального світу, що є продуктом його матеріалізації у планетарному середовищі, а нині – ще з «вікидами», якщо скористуватись мовою синергетики, у Близькій Космос. Специфіка даної філософської розвідки є ідеологема про те, що інтелект, а, відповідно, і процес його функціонування у внутрішньому і зовнішньому вимірах, детермінується, не зовнішньою діяльністю. В даному випадку розуміємо працю за допомогою знарядь праці людини у зовнішньому середовищі, спрямованою на забезпечення спочатку вітальних, а пізніше і соціальних потреб людини. Інтелект є закономірним природним продуктом, що породжується процесами внутрішньої діяльності людини.

Тобто, інтелект не «заштовхується» ззовні у структуру біологічного організму людини, піднімаючи її на рівень особистості, як це стверджує матеріалістична парадигма. Це цілком нормально, оскільки ми живемо у переломний час, коли теза про особистість, яка породжується зовнішніми обставинами і є «сукупністю суспільних відносин» (за К. Марксом), тобто, ідея про суспільство як чинник породження особистості, у філософській і науковій спадщині, вже не розглядається, як єдина точка зору на генезис даного явища.

Тож, виходимо з того, що незалежним чинником, що формує людську свідомість є смислогенез, який притаманний Всесвіту як певна геологічна сила. Саме він, володіючи енергією квантово-хвильового поля Семантичного Всесвіту, обумовлює породження у структурі людини низку унікальних атрибутивних властивостей. Свідомість

або розум є однією з загадок живої розумної речовини. Британський фізик, математик, філософ, лауреат Нобелівської премії (2020) Роджер Пенроуз (Roger Penrose), що працює у галузі квантової фізики стверджує, що свідомість у людини взагалі присутня вже при народженні у мікротрубочках клітинних органел мозку, а планетарний світ, взагалі, не вписується у існуючу фізичну картину світу. Тригерний механізм і головні чинники його змісту та енергетики знаходяться у глибинах Всесвіту і доступні тільки механізмам підсвідомості людини. Тому права, І.О. Бескова, коли зазначає, що «у рамках аналізу еволюційного процесу виділяються два аспекти еволюційних змін. При цьому те, що традиційно розуміється під еволюцією, на мій погляд (тут і далі І.О. Бескова – Ч.Ц.), є лише послідовність заключних сцен безлічі окремих вистав, що розгортаються на рівні дії універсальних сил. На основі розгляду цих процесів пропонується модель еволюції, яку я назвала «об'ємною», маючи на увазі, що традиційна концепція, за своєю природою, є площинною» [1, с. 6]. Остання теза І.О. Бескової про еволюцію соціального світу як «послідовність заключних сцен безлічі окремих вистав» означає, що ми не можемо спуститись у глибини біологічного організму людини і розкрити механізми інтелектуалізації, але можливо, на основі результатів цього явища, відтворити динаміку і зміст інтелектуалізації планетарного світу.

На завершення аналізу концепту «інтелектуалізація планетарного світу» маємо розглянути ще один суттєвий момент в організації соціально-філософської розвідки. Ідея полягає в тому, що інтелектуалізація планетарного світу відбувається за рахунок опанування людиною смислогенезу. Тобто, саморозгортання людини на основі збагачення себе механізмами оволодіння його змістом, що видозмінює зовнішній світ у бік ускладнення і збагачення атрибутивними властивостями від елементарного печерного середовища до ноосферного буття світової спільноти. «Створення ноосфери з біосфери, – пише В. Вернадський, –... вимагає прояви людства як єдиного цілого. Це його неминуча передумова. Це нова стадія в історії Планети, яку не можна порівняти з минулим» [4, с. 261–262].

Ясно, що на цьому шляху еволюції інтелект людини і його потужність інтелектувати навколишній світ кардинально змінюється. Наше поточне завдання – розкрити як саме і за рахунок чого це відбувається утвердження ноосфери як

«мислячого пласта біосфери». Наша принципова позиція, що саме шаблями смислогенезу, опануванням змістом якого збагачується інтелект пересічної людини і Колективної особистості, ми «піднімаємось» у Всесвіт. При цьому перехід біосфери в ноосферу, «не може бути зупинений людською історією» [5, с. 255]. «Він підготовлений сотнями тисяч поколінь і не може бути змінений «випадковостями» людської історії» [5, с. 304]. Нині, на етапі вступу світової спільноти у інформаційну добу, цей висновок В. Вернадського [5, с. 254] наглядно підтверджується інтенсифікацією процесу інтелектуалізації планетарного життя.

Дану позицію поділяв й П. Тейяр де Шарден. На думку якого, людина в процесі ноогенезу приймає на себе подвійну функцію – реалізує себе, з одного боку, як «мислячий центр перспективи» [9, с. 37], «центр конструювання Універсуму», з іншого – як «вісь і вершина еволюції», як суб'єкт «спрямованого розвитку» [9, с. 40]. Саме на цьому базується логіка інтелектуального процесу взагалі. Вона має два сегменти, оскільки ми спостерігаємо, з одного боку, інтелектуалізацію людини, як представника першої природи, а з іншого, цей же процес породжує соціальний світ, що є продуктом процесу інтелектуалізації навколишнього середовища.

При цьому ми можемо спостерігати як саме відбувається процес інтелектуалізації. «Ноосфера, – пише П. Тейяр де Шарден, – прагне стати однією замкнутою системою», в якій «Земля не тільки покривається міриадами крупинок думки, але огортається єдиною мислячою оболонкою, що утворює функціонально одну велику крупинку думки в космічному масштабі» [9, с. 258]. Людська особистість, шляхом збудження і розвитку власних атрибутивних властивостей живого біологічного організму, включається у космологічний потік смислогенезу і тим самим виходить за власні межі і виводить світову спільноту за межі планетарного розвитку.

При цьому людина та її колективні об'єднання, як носії первинного і колективного інтелекту, виявляються головною рушійною силою еволюційного саморозгортання планетарного світу. Механізмом якого є тотальний процес інтелектуалізації першої природи і породженням так званої другої природи. Таким чином, планетарний світ у ході інтелектуалізації визріває і опиняється на порозі соціальної сингулярності.

Отже, спираючись на цивілізаційний принцип, а також принцип «поміркованого» редукціонізму,

ми можемо у ході соціально-філософської розвідки, відтворити загальну картину інтелектуалізації планетарного світу. Цілком можливо на наступних етапах наукового аналізу вона має бути наповненою більш конкретним дослідницькими матеріалами з різних галузей теоретичного знання. Формалізуючи предметне поле соціально-філософської розвідки динаміки інтелектуалізації планетарного світу приходимо до певних висновків. Принцип «поміркованого» редукціонізму спонує нас обмежити поле предмету дослідження [інтелектуалізація планетарного світу] тільки сферою життєдіяльності людини. Хоча, визнаємо, що у його просторі є й інші джерела інтелектуалізації, які впливають на баланс духовних сил планети.

Методологічний підхід для дослідження інтелектуалізації планетарного світу має складатися з трьох складових: 1) смислогенезу; 2) людини, як носія і продуцента інтелектуальної енергії, що видозмінює планетарний світ; 3) зміну зовнішнього середовища, де матеріалізується інтелектуальна енергія людини. Інтелектуалізацію планетарного світу ми розглядаємо як геологічне

явище, яке, з одного боку, ґрунтується на природних або атрибутивних властивостях людини, як представника розумної живої природи, а з іншого, ґрунтується на здатності людини породжувати, відтворювати і розвивати соціальний світ завдяки власній інтелектуальній діяльності.

Перспективи дослідження проблеми.

Вважаємо, що наступний крок у дослідженні вказаного предмету дослідження має бути направленим на уточнення головних позицій щодо інтелектуалізації планетарного світу у науковій джерельній базі. Необхідно зазначити, що це зробити вкрай важливо, оскільки інтелектом, як природним так і штучним, а ще більше процесом інтелектуалізації, що піднімає нас по вісі еволюції, займаються майже усі її напрями гуманітарного і технічного знання. У пошуках відповіді на актуальні питання інтелектуального розвитку планетарного життя спрямована діяльність усієї система гуманітарного знання – від філософії, психології, когнітивістики, нейробіології, нейrolінгвістики, фізики і кібернетики до теорії штучного інтелекту.

Список використаних джерел

1. Бескова И.А. Эволюция и сознание: когнитивно-символический анализ. Москва, 2001. 268 с.
2. Бех Ю.В. Саморозгортання соціального світу : монографія. Київ : Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2007. 248 с.
3. Большой французско-русский и русско-французский словарь. 2003. URL: https://dic.academic.ru/dic.nsf/fre_rus/38736/intellectualisation (дата звернення: 28.11.2019).
4. Вернадский В. Биосфера и ноосфера. Москва : АЙРИС-ПРЕСС, 2003. 575 с.
5. Вернадский В.И. Собрание сочинений: в 24 т. / под ред. Э.М. Галимова. Москва : Наука, 2013. Т. 1: Труды первого периода научной деятельности по биогеохимии почв, кристаллографии, радиоактивности (1894–1914).
6. Водопьянов В.Н. Формирование мировоззрения Нового времени. *Концепт* : науч.-метод. электронный журнал. 2017. Т. 23. С. 27–32. URL: <http://e-koncept.ru/2017/770427.htm>
7. Интеллектуальные услуги в информационном обществе : научная монография / под общ. и науч. ред. Г.В. Астратовой и А.А. Копченова. Челябинск : ЧГАА, 2009. 212 с.
8. Інтелектуалізація. URL: <http://psychologis.com.ua/intellektualizaciya.htm>
9. Тейяр де Шарден П. Феномен человека. Москва : Прогресс, 1965. 296 с.
10. Толковый словарь Ефремовой. 2012. URL: <https://slovar.cc/rus/efremova-tolk/290909.html>. (дата звернення: 28.11.2019).
11. Энциклопедический словарь. 2009. URL: <https://dic.academic.ru/dic.nsf/es/157674> (дата звернення: 28.11.2019).

References

1. Beskova, I.A. (2001). *Evolyciia a soznanie: kognitivno-simvolicheskii analiz*. Moskva. 268.
2. Bekh, Y.V. (2007). *Samorozhortannya social'nogo svitu : monografiia*. Kyiv : Vydavnytstvo NPU imeni M.P. Dragomanova. 248 p.
3. Bolshoy francuzsko-ruskii i rusko-francuzskii slovar`. 2003. URL: https://dic.academic.ru/dic.nsf/fre_rus/38736/intellectualisation (date of the beast: 28.11.2019).
4. Vernadskii, V. (2003). *Biosfera i noosfera*. Moskva : Airis-press, 2003. 575 p.
5. Vernadskii, V.I. (2013). *Sobranie sochinenii: v 24 t. / pod red. E.M. Galimova*. Moskva : Nauka, 2013. T. 1.: *Trudy pervogo perioda nauchnoy deyatel'nosti po biogeohimii pochv, kristallografii, radioaktivnosti (1894–1914)*.
6. Vodop`yanov, V.N. (2017). *Formirovanie mirovozzreniya Novogo vremeni. Koncept* : nauch.-metod. elektronii zhurnal. T. 23. 27–32.

7. Intellektual'nyje uslugi v informacionnom obschestve : nauchnaya monografiia (2009) / pod obsch. i nauch. red. G.V. Astratovoy i A.A. Kopchenova. Chel'abinsk : CHGAA. 212 p.
8. Inrelektualizaciia. URL: <http://psychologis.com.ua/intellektualizaciya.htm> [in Russian]
9. Sharden, P.T. de. (1965). Fenomen cheloveka. Moskva : Progress. 296 p.
10. Tolkovyj slovar` Efremovoi. 2012. URL: <https://slovar.cc/rus/efremova-tolk/290909.html>. [in Russian] (date of the beast: 28.11.2019).
11. Enciklopedicheskii slovar`. 2009. URL: <https://dic.academic.ru/dic.nsf/es/157674> (date of the beast: 28.11.2019).

Chen, Qi – postgraduate student of the Department of Management, Information and Analytical Activities and European Integration

National Pedagogical University named after M.P. Dragomanova (Kyiv, Ukraine)

E-mail: chen.qi.ua.888@gmail.com

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0002-7711-0561>

THE CONCEPT OF "INTELLECTUALIZATION OF THE PLANETARY WORLD" IN THE CONTEXT OF PHILOSOPHICAL KNOWLEDGE

Abstract

Formulation of the problem. Despite a fairly wide range of approaches to the study of human intelligence and its role in society, from the sphere of science, education, culture to the sphere of production, one cannot but pay attention to a rather narrow and pragmatic understanding of this phenomenon. And the study of the phenomenon of intellectualization and its consequences for the world community generally falls out of the field of view of researchers. **Latest research and analysis of publications.** The attention of researchers of the humanitarian profile, concentrating their attention on the education and upbringing of the individual, concentrates on the study of: intellect as a psychological and pedagogical category; intellectual culture in teaching and development; patterns of intellectual development of the individual; aspects of intellectual activity as a required component of the formation of intellectual culture; modeling of intellectual developmental education in the system of professional training. **The purpose of the article** is to substantiate the philosophical meaning of the phenomenon of intellectualization of the planetary world. **Research tasks:** 1) determine the structure of the concept of "intellectualization of the planetary world" and analyze the essence of its parts; 2) to substantiate the genesis of meaning as a certain geological force confirming the intensification of the intellectualization of planetary life; 3) make an assumption about the result of intellectualization of the planetary world. **The main part of the article.** Modern man is engulfed in total intellectualization, which affects all aspects of his being and "inscribes" him into the Universe. "Intellectualization" has a different definition and is associated with the strengthening or introduction of the intellectual principle. The basis for intellectualization is the "intellect" of a person as a producer of intellectual energy and intellectual action generated by the processes of internal human activity. It is determined that the intellectualization of the planetary world occurs due to the man's mastery of sense-genesis, due to which the intellect of the ordinary person and the Collective personality is enriched and the transition of the biosphere into the noosphere occurs. Man and his collective associations as carriers of primary and collective intelligence are the main driving force behind the evolutionary self-development of the planetary world. Thus, in the course of intellectualization, the planetary world matures and finds itself on the verge of a social singularity. **Conclusions of the article.** It is proved that for the study of the intellectualization of the planetary world it is necessary to concentrate on: the genesis of meaning; a person, as a carrier and producer of intellectual energy, which modifies the planetary world; changes in the external environment, where the intellectual energy of a person materializes. We consider the intellectualization of the planetary world as a geological phenomenon, which, on the one hand, is based on the natural or attributive properties of man as a representative of intelligent living nature, and on the other hand, is based on the ability of man to generate, reproduce and develop the social world through his own intellectual activity.

Key words: smyslogensis, man, brain, thinking, intellect, intellectual energy, intellectual activity, intellectual culture, intellectualization, social world

Чен, Ци – аспірант кафедри управління, інформаційно-аналітичної діяльності та євроінтеграції

Национальный педагогический университет имени М.П. Драгоманова (Киев, Украина)

E-mail: chen.qi.ua.888@gmail.com

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0002-7711-0561>

КОНЦЕПТ «ИНТЕЛЛЕКТУАЛИЗАЦИЯ ПЛАНЕТАРНОГО МИРА» В КОНТЕКСТЕ ФИЛОСОФСКОГО ПОЗНАНИЯ

Аннотация

Постановка проблемы. Несмотря на достаточно широкий спектр подходов к изучению интеллекта человека и его роли в обществе, от сферы науки, образования, культуры до сферы производства нельзя не обратить внимание на достаточно узкое и прагматичное понимание этого явления. А исследование явления интеллектуализации и его последствия для мирового сообщества вообще выпадает из поля зрения исследователей. **Последние исследования и анализ публикаций.** Внимание исследователей гуманитарного профиля, концентрирующих свое внимание на образовании и воспитании личности, концентрируется на изучении: интеллекта как психолого-педагогической категории; интеллектуальной культуры в обучении и развитии; закономерностей интеллектуального развития личности; аспектов интеллектуальной деятельности как требуемого компонента формирования интеллектуальной культуры; моделировании интеллектуально-развивающего обучения в системе профессиональной подготовки. **Цель статьи** – обоснование философского смысла явления интеллектуализации планетарного мира. **Задачи исследования:** 1) определить структуру концепта «интеллектуализации планетарного мира» и проанализировать сущность его частей; 2) обосновать смыслогенез как определенную геологическую силу, подтверждающую интенсификацию интеллектуализации планетарной жизни; 3) сделать предположение о результате интеллектуализации планетарного мира. **Основная часть статьи.** Современный человек охвачен тотальной интеллектуализацией, которая затрагивает все стороны его бытия и «вписывает» его во Вселенную. «Интеллектуализация» имеет разное определение и увязывается с усилением или принесением интеллектуального начала. Основой для интеллектуализации является «интеллект» человека как продуцента интеллектуальной энергии и интеллектуального действия, порождаемого процессами внутренней деятельности человека. Определено, что интеллектуализация планетарного мира происходит за счет овладения человеком смыслогенеза, благодаря чему обогащается интеллект рядового человека и Коллективной личности и происходит переход биосферы в ноосферу. Человек и его коллективные объединения как носители первичного и коллективного интеллекта оказываются главной движущей силой эволюционного саморазвертывания планетарного мира. Таким образом, планетарный мир в ходе интеллектуализации вызревает и оказывается на пороге социальной сингулярности. **Выводы исследования.** Доказано, что для исследования интеллектуализации планетарного мира необходимо концентрироваться на: смыслогенезе; человеке, как носителе и продуценте интеллектуальной энергии, который видоизменяет планетарный мир; изменении внешней среды, где материализуется интеллектуальная энергия человека. Интеллектуализацию планетарного мира мы рассматриваем как геологическое явление, которое, с одной стороны, основывается на природных или атрибутивных свойствах человека как представителя разумной живой природы, а с другой, основывается на способности человека порождать, воспроизводить и развивать социальный мир благодаря собственной интеллектуальной деятельности.

Ключевые слова: смыслогенез, человек, мозг, мышление, интеллект, интеллектуальная энергия, интеллектуальная деятельность, интеллектуальная культура, интеллектуализация, социальный мир

© The Author(s) 2021

This is an open access article under
the Creative Commons CC BY license

Received date 10.10.2021

Accepted date 18.10.2021

Published date 15.11.2021

How to cite: Чен Ци. Концепт «інтелектуалізація планетарного світу» у контексті філософського пізнання. HUMANITIES STUDIES : Collection of Scientific Papers / ed. V. Voronkova. Zaporizhzhia : Publishing house “Helvetica”, 2021. 9(86). P. 64–70.

doi: <https://doi.org/10.26661/hst-2021-9-86-07>